Defensie

TE PAARD !

Militair Ruiterbewijs



TE PAARD!

Theorie bij het examen

MILITAIR RUITERBEWIJS

- militair gedeelte -



Samengesteld door Maj H.A.R. Kampen
in opdracht van de Stichting Militair Ruiterbewijs

Eerste druk, 2006
Defensie, Sectie Grafische Vormgeving

Inhoud

Voorwoord

Al jaren leefde bij het bestuur van de Stichting Cavalerie Ere-Escorte de wens een militair ruiterbewijs in te stellen dat op termijn zou kunnen dienen als toelatingseis voor het deelnemen aan escortes. In december 2001 heeft Oud Res Lkol ing L.P.M. Winkelman op verzoek van de voorzitter van de Stichting Cavalerie Ere-Escorte, Lgen b.d. R. Reitsma, een begin gemaakt met de ontwikkeling van een militair ruiterbewijs en dit met enkele medewerkers verder uitgewerkt.

In maart 2002 is het Militair Ruiterbewijs ingesteld door de toenmalige Bevelhebber der Landstrijdkrachten, Lgen A.P.P.M. van Baal. De doelstelling was en is nog steeds om de militaire ruitersport te bevorderen. Dit is mede van belang om zo voldoende militaire ruiters te enthousiasmeren voor, en de kwaliteit te verhogen van, de militaire diensten te paard, zoals ere-escortes door de bereden wapens en de diensten van het Koninklijk Huis. Ook kan het Militair Ruiterbewijs een stimulans zijn voor het deelnemen aan de van oorsprong typisch militaire takken van de ruitersport zoals de Samengestelde Wedstrijd en de Moderne Vijfkamp.

In juni 2003 is de Stichting Militair Ruiterbewijs opgericht teneinde de uitvoering van het Militair Ruiterbewijs organisatorisch stevig te verankeren. Deze stichting organiseert de examens, geeft de brevetten en vaardigheidsemblemen uit, en beheert het register onder eindverantwoordelijkheid van de Militaire Ruitersport Vereniging ”Te Paard!”.

Militairen die deelnemen aan ruitersportwedstrijden wordt aanbevolen dat in uniform te doen teneinde de zichtbaarheid van de krijgsmacht te verhogen. Meer en betere ruiters is in het belang van de krijgsmacht. Naast de rijvaardigheid wordt een minimum aan kennis van de militaire kant van het paardrijden noodzakelijk geacht. De ruiter in militair tenue valt op. Een waardige vertegenwoordiger van Defensie dient zowel door zijn manier van rijden als door militair optreden goed voor de dag te komen. Het Militair Ruiterbewijs kan daartoe bijdragen.

Inmiddels zijn veel militairen van alle krijgsmachtdelen in het bezit van het Militair Ruiterbewijs en is het bijbehorende vaardigheidsembleem opgenomen in het tenuenvoorschrift van de KL. Het Militair Ruiterbewijs is nu ook civiel erkend en onder bepaalde voorwaarden kunnen bezitters van het Militair Ruiterbewijs het ruiterbewijs van de Stichting Rijvaardigheidsbewijzen Recreatieruiter (SRR) aanvragen.

De Stichting Militair Ruiterbewijs is Maj H.A.R. Kampen en de velen die hem hebben ondersteund dankbaar voor de samenstelling van deze handleiding die moet bijdragen tot het nog beter inhoud geven aan onze doelstelling.

Namens het bestuur van de Stichting Militair Ruiterbewijs,

P.J. Kautz
Brigade-generaal der Cavalerie b.d.
Voorzitter

1. Inleiding

Het examen Militair Ruiterbewijs bestaat uit twee onderdelen: het theorie-examen en het praktijkexamen. Het theorie-examen bestaat eveneens uit twee onderdelen: het civiele deel en het militaire deel.

De kandidaat voor het examen Militair Ruiterbewijs kan het civiele deel van het theorie-examen op de volgende wijzen afleggen:

- het theorie-examen bij het Ruiterbewijs, uitgegeven door de Stichting Rijvaardigheidsbewijzen Recreatieruiter (SRR);
- het examen bij het Reiterabzeichen in Bronze (III. Klasse), uitgegeven door de Deutsche Reiterliche Vereinigung (FN);
- het behalen van een ander bewijs dat naar het oordeel van de Stichting Militair Ruiterbewijs doet blijken dat de kandidaat beschikt over voldoende theoretische kennis van het paard en de rijkunst.

Het militaire deel van het theorie-examen bestaat uit het doen blijken van de kennis van de militaire aspecten van het paardrijden die van iedere ruiter in een militair tenue wordt verwacht.

Het doel van dit document is de kandidaat aan te geven welke militaire kennis van hem of haar wordt verwacht. Dit is een aanvulling op de algemene kennis omtrent het paard en de rijkunst, zoals die bij de civiele theorie-examens aan de orde komt.

De inhoud van dit document is vastgesteld door de Stichting Militair Ruiterbewijs.

2. Het paard in de militaire organisatie

Vanaf het eerste begin van de krijgsgeschiedenis is het paard voor de mens een trouwe bondgenoot geweest. Het paard fungeerde ooit als platform vanwaar de krijger zijn wapens inzette, en als verplaatsingsmiddel van mens en goed.

De eenheden die hoofdzakelijk te paard vochten, noemt men 'bereden'. Men onderscheidt:

- Cavalerie: eenheden van ruiters die met zwaard, lans of karabijn vanuit het zadel streden;
- Rijdende Artillerie: eenheden van met door paarden getrokken kanonnen (artilleristen zeggen 'stukken'), die het gevecht van nabij met vuur ondersteunden.

Behalve als strijdmiddel werd het paard ook veelvuldig gebruikt als last- of trekdier. De eenheden die in het verleden gekenmerkt werden door veelvuldige inzet van paardentractie noemt men 'getrokken'. Een voorbeeld van een getrokken korps is de veldartillerie.

In de Nederlandse krijgsmacht worden bereden en getrokken tradities voortgezet door de volgende eenheden:

- Wapen der Cavalerie:
  - Regiment Huzaren van Sytzama;
  - Regiment Huzaren Prins van Oranje;
  - Regiment Huzaren Prins Alexander;
  - Regiment Huzaren van Boreel;

- Wapen der Artillerie:
    - Korps Rijdende Artillerie;
    - Regiment Veldartillerie;
- Wapen der Infanterie:
    - Regiment Van Heutsz (voortzettende de traditie van het Koninklijk Nederlandsch-Indisch Leger en daarmee ook van de KNIL-Cavalerie);
    - Regiment Limburgse Jagers (voortzettende de traditie van het Limburgs Bondscontingent en daarmee ook van het Korps Jagers te Paard);
- Koninklijke Marechaussee.

Tot 1940 zijn paarden in de Nederlandse krijgsmacht gebruikt gebleven. Na de Tweede Wereldoorlog keerden de paarden niet meer terug in de oorlogsorganisatie, maar bleven zij wel militaire ceremoniële diensten verrichten. Zo maken sinds decennia bereden ere-escortes van de Cavalerie deel uit van grote ceremoniën; meer recent zijn ook ere-escortes van de Rijdende Artillerie en van de Koninklijke Marechaussee ingezet bij dergelijke gelegenheden.

3. Harnachement

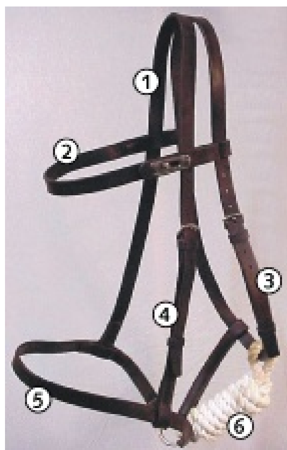
Het militaire harnachement[1] onderscheidt zich van het civiele op de volgende punten:

- de optoming bestaat uit een hoofdstel met een stang, een trens en een veldhalster met een halstertouw of -ketting;
- het is uitermate geschikt voor lange ritten met bepakking;
- het wordt in combinatie met een zadeldeken gebruikt;
- het wordt in combinatie met een voortuig gebruikt;
- de martingaal behoort in principe niet tot de militaire optoming.

3.1 Hoofdstel

Het veldhalster:

1. doorlopend rechter bakstuk, tevens kopstuk, met stooteinde;
2. frontriem;
3. keelriem met stoot- en gespeinde en losse passant;
4. linker bakstuk, met gesp en passant;
5. neusriem;
6. halstertouw (knoop: strop).



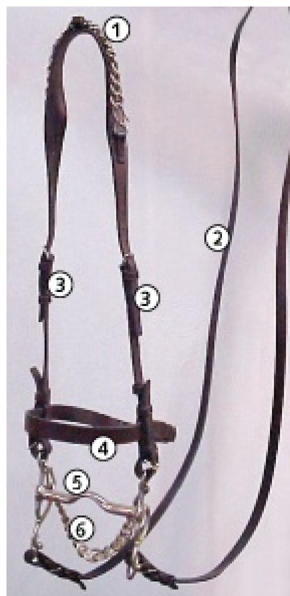
[1] Van het militaire harnachement bestaan varianten die verschillen vertonen in het veldhalster, de bitten (soms Pelham in plaats van stang en trens) en het zadel, maar de basis is dezelfde: een meegetoomd halster, bitten met twee inwerkingen, en een zadel met lange stegen en een bepakkingsinrichting.

Het trenshoofdstel:



1. doorlopend linker bakstuk, tevens kopstuk, met stooteinde; aan trenszijde stoot met gesp en twee vaste passanten;
2. rechter bakstuk met aan bovenzijde gesp met passant en aan trenszijde stoot met gesp en twee vaste passanten;
3. trensbit;
4. linker trensteugel met stooteinde en aan trenszijde stoot met gesp en vaste passant;
5. rechter trensteugel met gesp en vaste passant en aan trenszijde stoot
met gesp en vaste passant.

Het stanghoofdstel:



1. kopstuk met aan weerszijden stooteinde; op kopstuk bevinden zich twee leren lusjes en passant voor bevestiging van reservekinketting;
2. stangteugel, in midden vastgenaaid en voorzien van schuifpassant, aan stangeinden stoot met gesp en twee vaste passanten;
3. rechter en linker bakstuk, met aan boveneinde van elk bakstuk gesp en passant en aan stangzijde stoot met gesp en twee vaste passanten;
4. neusriem met aan rechterzijde stooteinde en aan linkerzijde gesp en twee vaste passanten;
5. stangbit met scharen en aan beide bovenogen haak voor kinketting;
6. kinketting.



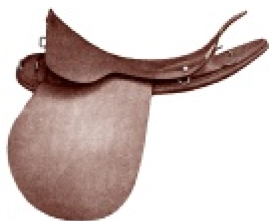
Het paard is goed opgetoomd, indien:

- het hoofdstel overal goed past, waarbij de frontriem het kopstuk niet tegen de oren trekt en de gespen van de bakstukken achter en onder de jukbeenderen liggen; waarbij de neusriem, met het stooteinde naar links, twee vingers onder de jukbeenderen ligt en zo is gegespt, dat men twee vingers tussen de neus en de neusriem kan steken, waarbij de gesp op het vlakke gedeelte van de onderkaak ligt, terwijl de neusriem van het veldhalster boven die van de stang hangt; en waarbij de keelriem zo is gegespt, dat men een volle vuist tussen de keel en de keelriem kan steken;
- het mondstuk van het stangbit door zijn lengte de lippen niet afknelt, en het mondstuk evenmin buiten de mond zichtbaar is en één centimeter boven de wolfs- of hengstentanden ligt (bij merries drie centimeter boven de hoektanden);
- de kinketting onder het trensbit zodanig is ingehaakt, dat deze plat is gedraaid en de breedste of losse schakel zich zoveel mogelijk in het midden bevindt – waartoe zo nodig aan de rechterzijde een of meer schakels los kunnen afhangen – en de kinketting zoveel speling heeft, dat, wanneer de teugels licht gespannen worden, de hoek die de scharen met de bakstukken maken circa 45 graden bedraagt;



- het trensbit boven het mondstuk van het stangbit ligt en de lippen van het paard niet optrekt.

3.2 Zadel

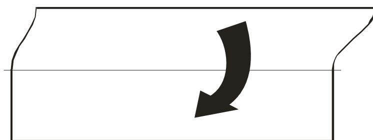


De vorm van het militaire zadel maakt het geschikt voor lange diensten. Het heeft lange kussens (stegen) die de druk over de rug van het paard verdelen. Onder het militaire zadel ligt een deken. Een deken bevordert de drukverdeling en de afvoer van transpiratie. Het militaire zadel heeft bevestigingsogen voor een voortuig, zadeltassen, een overjas en eventueel een sabeldrager en een staartriem (croupière).

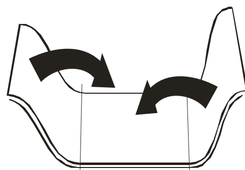
3.3 Deken

De deken ligt netjes opgevouwen onder het zadel, met daarop eventueel een sjabrak bij ceremoniële gelegenheden. Het opvouwen van de deken geschiedt in twee stappen:

- eerst wordt de deken in de breedte in tweeën gevouiwen,



- daarna in de lengte in drieën gevouwen.



De deken ligt met de gesloten zijde naar voren op de rug van het paard. Aan de voorzijde eindigt de deken één handbreedte voor het zadel en aan de achterzijde steekt de deken een weinig onder de stegen uit. De open flappen van de deken liggen aan de rechterzijde van het paard, aan de onderzijde.

Het is van groot belang dat de deken in de kamer van het zadel getrokken wordt ter voorkoming van schuurplekken op de schoft. Plooien zijn uit den boze, omdat zij onevenredig veel druk veroorzaken op de rug van het paard.

3.4 Voortuig



Het voortuig gaat tegen dat het zadel naar achteren schuift indien het zadel onverhoopt van zijn plaats komt. Het voortuig bestaat uit drie riemen. De riemen dienen voor het borstbeen bijeen te komen. Het voortuig moet zo zijn bevestigd, dat het ruimte laat voor een volle vuist ter hoogte van het borstbeen.

De stoten bovenaan het voortuig worden door de (bovenste) twee kleine ringen aan de voorzijde van het zadel gehaald en de stoten worden opgestoken. De onderzijde van het voortuig wordt aan de singel bevestigd, in het midden.

4. Teugelvoering

Het militair opgetoomde rijpaard wordt op stang en trens[2] gereden. De trens heeft de zachtste inwerking en geniet als primaire teugelhulp de voorkeur. De stang heeft de sterkste inwerking, en is bedoeld voor die situaties waarin de militaire ruiter een 'noodrem' behoeft. Vroeger waren dat situaties op het slagveld. Tegenwoordig kan men denken aan plechtigheden en publieke ceremoniën, waarbij de ruiter slechts één hand voor de teugelvoering ter beschikking heeft. Nog meer dan bij het rijden op trens alleen, is een goede teugelvoering bij het op stang en trens gereden paard essentieel voor het bereiken van ontspanning en aanleuning. Goede teugelvoering begint met een goede zit en met de juiste been- en gewichtshulpen. Vanuit een diepe, ontspannen zit wordt het paard aan het been gebracht en tot aanleuning gedreven.

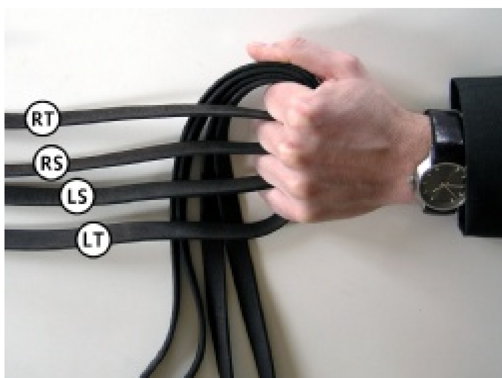
Bij de wijze waarop de ruiter de teugels in de hand houdt, wordt rekening gehouden met de eis dat de trensteugel als eerste moet inwerken en pas in tweede instantie de stang. De stang heeft immers door zijn hefboomwerking de sterkste inwerking op de mond. Zowel bij het rijden met één als met twee teugelvoerende handen is er meer spanning op de trens- dan op de stangteugels.

Indien het paard met de teugels in twee handen wordt gereden, loopt de trensteugel onder de pink door en de stangteugel tussen pink en ringvinger.

---

[2] Als alternatief wordt ook wel de Pelham gebruikt, die trens en stangwerking in één bit combineert.

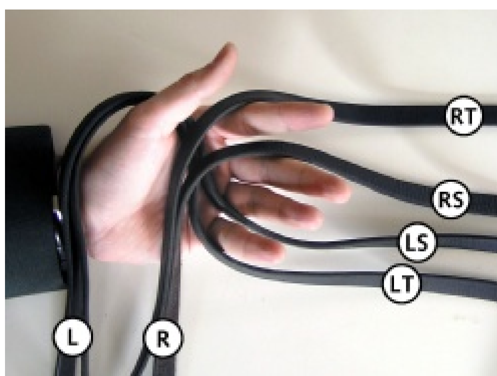
Bij het rijden met de teugels in één hand (de linkerhand[3]) zijn er twee varianten. De klassieke militaire wijze is de teugelvoering met de linkervuist rechtop. De linker trensteugel ligt onder de pink, de linker stangteugel tussen pink en ringvinger, de rechter stangteugel tussen ringvinger en middelvinger en de rechter trensteugel tussen middelvinger en wijsvinger, waarbij de alle uiteinden tussen de duim en de wijsvinger liggen.



[3] Bij het rijden met één teugelhand is de linkerhand teugelhand en de rechterhand sabelhand.

Een alternatieve teugelvoering in de linkerhand is die, waarbij de trens- en stangteugels in de hand gekruist worden. De linker trensteugel ligt onder de pink, de linker stangteugel tussen de pink en de ringvinger, de rechter stangteugel tussen de middelvinger en de wijsvinger en de rechter trensteugel tussen de wijsvinger en de duim, waarbij de uiteinden van de rechter teugels aan de onderzijde de handpalm verlaten en de linker uiteinden tussen de duim en de wijsvinger liggen. De vuist ligt horizontaal, met de knokkels aan de bovenzijde.





5. Sabelvoering

Traditioneel is de militaire ruiter met een sabel bewapend. Ook heden ten dage zijn de militairen bij ere-escortes te paard en dikwijls bij overige bereden diensten met een sabel uitgerust.

Bij de Cavalerie en de Rijdende Artillerie wordt de sabel met een sabeltas gedragen. Bij de overige bereden en getrokken eenheden wordt geen sabeltas gebruikt. De sabel kan op de man worden gedragen, of, indien het zadel daartoe is ingericht, aan het zadel worden bevestigd.

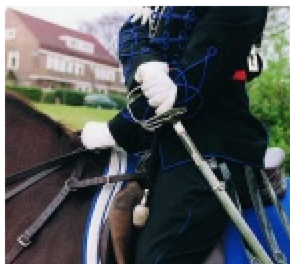
Bij de sabel worden altijd handschoenen gedragen. De sabel is voorzien van een sabelkwast of dragon.

Omdat de ruiter de sabel altijd links aan zijn lijf draagt, wordt altijd aan de linkerzijde van het paard opgestegen. Dat gebruik is in de civiele ruiterwereld overgenomen.

Met de sabel kunnen op de volgende commando's de bijbehorende handelingen worden verricht:

- <u>Trekt – Uit – Sabel</u>

  Op het commando <u>Trekt</u> de rechterteugels in de linkerhand nemen en met de rechterhand buitenom naar het gevest van de sabel reiken.

  Op het commando <u>Uit</u> het hoofd een weinig naar links draaien, naar het gevest kijken, de greep met de volle rechterhand beetnemen, de kling ongeveer tien centimeter uit de schede trekken en het hoofd naar voren draaien.

Op het commando <u>Sabel</u> deze uittrekken door de arm in zijn geheel naar voren te strekken en de sabel in de houding <u>Draagt–Sabel</u> brengen.

De sabel dient rechtstandig langs het lichaam te worden bewogen en te eindigen in de houding <u>Draagt–Sabel</u>: de rechterhand ongeveer op het midden van de rechterdij, met de pink en de ringvinger achter de greep, de overige vingers de greep omvattend. De rug van de kling rust tegen de buiging van de rechterschouder, het scherp wijst naar voren.

- <u>Gereed – Sabel</u>
  Op het uitvoeringscommando <u>Sabel</u>, vanuit de houding <u>Draagt–Sabel,</u> de rechterhand naast de linker plaatsen, waarbij de volle hand om de greep ligt en de kling schuin voor de borst eindigt met de punt boven de linkerschouder en van opzij gezien evenwijdig aan het bovenlijf, met het scherp naar voren. De houding <u>Gereed–Sabel</u> is een voorbereiding op de houw- of steekaanval.



- <u>Draagt – Sabel</u>
  Vanuit de houding <u>Gereed–Sabel</u> naar <u>Draagt–Sabel</u>: op het uitvoeringscommando <u>Sabel</u> de rechterhand naar het midden van de rechterdij bewegen en de pink en ringvinger achter de greep brengen, de overige vingers de



greep omvattend. De rug van de kling eindigt tegen de buiging van de rechterschouder met het scherp naar voren.

- <u>Presenteert – Sabel</u>

  Met het waarschuwingscommando <u>Presenteert</u> wordt de ruiter voorbereid op het presenteren van de sabel.

  Op het uitvoeringscommando <u>Sabel</u>:

  - o de sabel loodrecht voor het aangezicht brengen, het scherp naar links, de hand ter hoogte van en op tien centimeter afstand van de kin, de duim langs de vier vingers om de greep, de elleboog aan het lijf;
  - o de sabel in één tel langs de kortste weg, met 'het scherp' naar links, zowel vóór- als zijwaarts onder een hoek van 45 graden naar beneden uitstoten; onderarm en kling eindigen in elkaars verlengde.

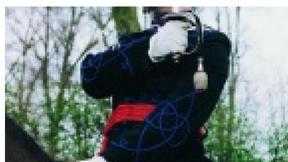
  

  Het presenteren van de sabel wordt door in de troep ingedeelde militairen alleen stilstaand uitgevoerd en alleen de eerste beweging (sabel rechtop voor het aangezicht) wordt uitgevoerd.
  Het wordt beëindigd op het commando <u>Draagt–Sabel</u>.

- Brengt – Groet

  Het brengen van de groet geschiedt op dezelfde manier als bij Presenteert–Sabel.

- Steekt - op – sabel

  Met het waarschuwingscommando Steekt wordt de ruiter voorbereid op het opsteken.

  Op het eerste uitvoeringcommando op, de sabel loodrecht voor het aangezicht brengen met het scherp naar links, de hand ter hoogte van en op tien centimeter afstand van de kin, de duim langs de vier vingers om de greep, de elleboog aan het lijf.

  Op het commando sabel, de rechterhand tegenover de linkerschouder en op tien centimeter afstand daarvan brengen, de punt van de kling achterwaarts doen zakken, naar de schede kijken, de kling steunende met de rug tegen de linkervoorarm in de schede steken, de sabel rustig naar beneden in de schede brengen, tegelijkertijd de greep loslaten en daarna het hoofd rechtuit plaatsen en de rechterarm doen afhangen.

  Het opsteken van de sabel wordt slechts stilstaande of in stap uitgevoerd.

De sabelexercitie is voor de Krijgsmacht vastgelegd in Defensie Publicatie 20-20.

6. Enkele formaties en bewegingen

Hoewel tegenwoordig nog uitsluitend bij ere-escortes te paard het bereden optreden in formaties voorkomt en de opleiding bij die eenheden speciaal aandacht geeft aan de bewegingen in troepenverband, wordt ook van niet bij escortes ingedeelde militaire ruiters enige elementaire kennis van formaties en bewegingen verwacht.

6.1 Richting

De richting wordt in elke formatie onderhouden op de commandant, tenzij deze zijn voorgeschreven plaats verlaat. In dat geval moet hij nadere aanwijzingen ten aanzien van de richting geven. Bij de groep in linie wordt de zijwaartse richting onderhouden op de middenruiter, zijnde de ruiter achter de commandant; bij de groep in colonne op de rechter voorruiter.

Het is noodzakelijk dat alle ruiters onmiddellijk en op eigen initiatief marsrichting en tempo overnemen en behouden. Ruiters in verband moeten steeds uit eigen beweging de richting verbeteren. Bij elke wending blijft de commandant in dezelfde gang en behoudt hij zijn tempo. De wending wordt zodanig uitgevoerd, dat de spilruiter zich volgens een cirkelboog beweegt met een straal van drie meter. De zich naast elkaar bevindende ruiters komen gericht om, waartoe zij hun tempo naar behoefte wijzigen. De buitenman bepaalt het draaitempo, de binnenman de opsluiting. Ruiters mogen naar de beide vleugelruiters zien om de juiste richting en het juiste tempo te bepalen.

In pelotonsverband rijden de ruiters in eenzelfde rot beugel aan beugel; de afstand tussen twee ruiters van eenzelfde gelid bedraagt één meter.

6.2 Commando's

Staat de eenheid in linie opgesteld, dan zal de commandant de middenruiter als man van richting aanwijzen; in colonne is de rechter voorruiter de man van richting.

Richt – U
Staande in linie wenden de ruiters het hoofd naar de middenruiter; in colonne wenden de ruiters het hoofd naar de rechterruiter en richten zich uit.

Hoofd – Front
De ruiters draaien hun hoofd in front.

(Om te nummeren –) Telt – Af
Op het waarschuwingscommando Telt wenden de ruiters het hoofd naar de man van richting. Op het uitvoeringscommando Af nummeren de ruiters door in volgorde van één tot en met vier af te tellen en op het luid uitspreken van het nummer het hoofd front te draaien.

Tot opstijgen – Gereed
In linie staande, gaan op Gereed de nummers één en drie een paardlengte voorwaarts. In colonne met tweeën of vieren staande, wordt op Gereed één meter tussenruimte naar links genomen.
Vervolgens worden de trensteugels op de hals gebracht, het harnachement gecontroleerd en de beugels naar beneden geschoven. Is alles in orde gebracht, dan stelt de ruiter zich naast het hoofd van zijn paard op in de houding van Geeft–Acht.

Te Paard
De ruiters stijgen vlug op.

Opsluiten/aansluiten
De ruiters (nummers twee en vier) herstellen de linie/colonne naar voren/rechts.

Tot afstijgen – Gereed
In linie staande, gaan op Gereed de nummers één en drie een paardlengte voorwaarts.
In colonne met tweeën of vieren staande, wordt op Gereed één meter tussenruimte naar links genomen.
Vervolgens wordt de rechterbeugel opgestoken, de sabel op de haak gehangen en weer rechtop gezeten en rechtuit gezien, zodat de commandant kan vaststellen dat men tot afstijgen gereed is.

Afstijgen
De ruiters stijgen af, steken de linkerbeugel op, maken de singel een gaatje losser, doen de trensteugels van de hals en stellen zich naast het hoofd van hun paarden op in de houding van Geeft–Acht.

Voorwaarts – Mars; Voorwaarts draf/galop – Mars
Op het uitvoeringscommando gaan alle ruiters gelijktijdig in stap, draf of galop aan en rijden in rustige, regelmatige gang rechtuit.

Stap/draf/galop – Mars
Op het uitvoeringscommando gaan alle ruiters gelijktijdig tot de aangegeven gang over.

Peloton – Halt
Alle ruiters houden op het uitvoeringscommando gelijktijdig halt.

In linie staande, Met enen/tweeën/vieren voorwaarts – Mars
Op het waarschuwingscommando plaatst de pelotonscommandant zich voor het nieuw te vormen eerste rot.
Op het uitvoeringscommando gaan de pelotonscommandant en het nieuw te vormen eerste rot van één, twee of vier ruiters voorwaarts in stap. De volgende ruiters gaan per rot eerst een paardlengte recht vooruit en nemen de gang en richting van hun voorgangers over, zodra zij hun plaats in de bevolen formatie kunnen innemen.

In colonne zijnde, Hoofd der colonne rechts/links (-omkeert) – Mars
De ruiters van het tweede rot en van de volgende rotten wenden achtereenvolgens op dezelfde plaats als hun voorman.[4]

In colonne met tweeën of vieren zijnde, Met enen/tweeën – Mars
Op het waarschuwingscommando plaatst de pelotonscommandant zich voor de eerste ruiter/de eerste twee ruiters.
Op het uitvoeringscommando blijven de commandant en de eerste ruiter(s) voorwaarts gaan in de gang waarin het peloton zich bevindt; indien het peloton stilstaat, gaan zij voorwaarts in stap. De volgende ruiters verminderen hun gang; zij houden halt, indien het peloton in stap was; zij blijven staan indien zij reeds stilstonden. Zij nemen de gang van hun voorgangers over, zodra zij hun plaats in de bevolen formatie kunnen innemen.

In colonne met enen of tweeën zijnde, Met tweeën/vieren – Mars
Op het waarschuwingscommando gaan de ruiters met een even nummer/met de nummers 2, 3 en 4 één, twee of drie hoefslagen naar links.

[4] Ook kan het veranderen van marsrichting geschieden door het narijden van de pelotonscommandant.

Op het uitvoeringscommando gaat het onderdeel nog vijf paardlengten (12,50 meter) door in de gang, waarin het zich bevindt, waarna de commandant en de voorste ruiter/voorste twee ruiters de verminderde gang aannemen of halt houden; zij gaan vijf paardlengten (12,50 meter) voorwaarts, wanneer het onderdeel stilstaat. De volgende ruiters gaan in de gebezigde of de bevolen gang tot hun plaats en nemen daar de gang van het hoofd over; zij houden halt, wanneer het hoofd halt gehouden heeft.

Met tweeën/vieren links/rechts om - Mars

Op het uitvoeringscommando wenden ruiters met tweeën of vieren tegelijk links/rechts-om, waardoor een linie (één diep) een colonne twee/vier breed wordt, of een colonne (twee/vier breed) een linie (één diep), haakse marsrichting aannemend.

7. Tenue en etiquette

De militaire ruiter dient een schoon, onbeschadigd en volledig tenue te dragen; het leerwerk - waaronder handschoenen, laarzen, zadel en hoofdstel - dienen verzorgd te ogen. Hetzelfde geldt voor alle metalen onderdelen, zoals gespen en wapens. Hij berijdt een schoon, goed verzorgd, gezond paard.

Tot het militaire tenue te paard behoren te allen tijde: rijlaarzen, sporen en handschoenen. Daaraan kunnen worden toegevoegd: sabel, sabeltas, valhelm en andere toevoegingen die behoren bij specifieke tenuen die in het zadel gedragen worden. Indien de ruiter met een sabel is bewapend, rijdt hij zonder zweep.

Niet alleen uit zijn tenue en zijn voorkomen blijken zorgvuldigheid en verzorging, maar ook uit het gedrag van de militaire ruiter. Verschillende wenken, zoals opgenomen in de diverse civiele rijvaardigheidsexamens, gelden onverkort voor de militaire ruiter:

- hij laat het paard stappen bij het passeren van andere paarden;
- hij vraagt toestemming voor het inhalen van andere ruiters;
- hij leeft de verkeersregels en de regels ten aanzien van het gebruik van het terrein stipt na;
- hij rookt niet in de nabijheid van zijn paard en hij laat geen vuil achter in het terrein;
- hij gebruikt de sabel niet als zweep;
- hij brengt de militaire groet als hij een gelijke of een meerdere in rang passeert; in troepenverband groet alleen de commandant;
- hij neemt de voorgeschreven eerbewijzen voor standaarden en vaandels in acht; in troepenverband doet hij dat naar de bevelen van zijn commandant;

- bij het melden en het overbrengen van berichten laat hij zijn paard tot in de nabijheid van de ontvanger galopperen; hij maakt tijdig een beheerste overgang, groet en meldt zich;
- hij laat zijn paard enkele passen achterwaarts gaan vooraleer hij in galop wegrijdt nadat hij zich heeft gemeld of een bericht heeft overgedragen.

Uit alles blijkt dat de militaire ruiter met rijvaardigheid, behendigheid op de wapens, zorgvuldigheid en aandacht voor het welzijn van zijn paard, en zelfbewust en doortastend optreden een waardige ambassadeur vormt van zijn eenheid en zijn krijgsmachtdeel.

De beschrijving van de ceremoniële en dagelijkse tenuen is opgenomen in de vigerende Voorschriften en Defensiepublicaties. Militairen te paard treden op in het ceremoniële, geklede, gelegenheids- of dagelijkse tenue, waarbij voor de laatste de trui en/of de regenjas en/of de parka kan worden bepaald.

8. Bronnen

Vele bronnen zijn geraadpleegd en naast het bestuur van de Stichting Militair Ruiterbewijs zijn vele experts behulpzaam geweest bij het samenstellen van dit document. Bijzondere vermelding verdienen:

- Kol G.E. Wassenaar;
- Oud Res Ritm jhr mr J.E.H. Clifford Kocq van Breugel;
- Oud Res Ritm ir A.W. Modderman;
- AOO Th. Dekkers;
- Res Huz1 ir R. van der Mast (eindredactie).

Van de volgende documenten zijn delen gebruikt voor de samenstelling van dit werk:

- Defensie Publicatie 20-20, Exercitie voor de Krijgsmacht, Ministerie van Defensie, Den Haag, versie 2005;
- Voorschrift Cavalerie Ere-Escorte, auteur oud Res Ritm ir. A.W. Modderman, versie 2002;
- Concept Militair Ruiterbewijs, auteurs Res Ritm R. van den Berg e.a., versie 2002;
- Dienstvoorschrift Rijopleiding Levende Have, Korps Landelijke Politiediensten, versie 1998;
- Rijden, basisafrichting van ruiter en paard, Maj O. Frank, Den Haag, z.j.;
- Te paard!, W. Müseler, Amsterdam, z.j.;
- Reiten lernen, Rittm. G. von Romaszkan, Zürich, 1942;
- Riding and Hunting, Capt. M.H. Hayes, London, 1910.

Bijlage 1

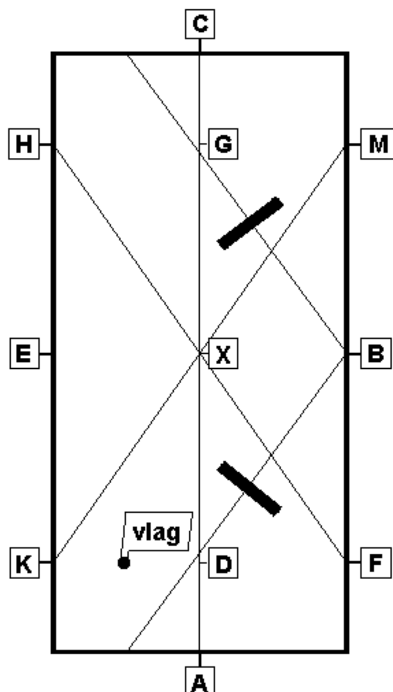
Rijproef Militair Ruiterbewijs

In draf wordt lichtgereden, tenzij doorzitten wordt gevraagd.

1.	A-X	Binnenkomen in arbeidsdraf lichtrijden
	X Stap	
	G	Halthouden - Groeten - Melden, voorwaarts in draf doorzitten
	C	Linkerhand
2.	E	Afwenden
	B	Rechterhand
3.	K-X-M	Van hand veranderen in middendraf
	M	Arbeidsdraf
4.	C	Halthouden, 5 seconden stilstaan, daarna arbeidsdraf
5.	H-K	Gebroken lijn 5 meter, waarvan eerste gedeelte wijken voor het rechterbeen naar links en tweede gedeelte voor het linker-been naar rechts
6.	A	Arbeidsgalop
	C-X-C	Grote volte
	H-X-F	Van hand veranderen en bij X door enkele drafpassen in rech-tergalop aanspringen
7.	A-X-A	Grote volte
	E	Arbeidsdraf doorzitten
	H	Arbeidsstap
	C	Halthouden, 5 seconden stilstaan, voorwaarts in vrije stap
8.	Vóór B	Teugels op maat maken
	B	Arbeidsdraf doorzitten
	F	Verlicht zitten
9.	Na A	Afwenden naar B, hindernis springen, daarna arbeidsdraf
	Na C	Afwenden naar B, hindernis springen, daarna arbeidsdraf
10.	A	Afwenden en doorzitten
	X	Halthouden, 4 passen achterwaarts, voorwaarts in arbeidsstap
	G	Halthouden
11.	G	Trekt - Uit - Sabel, voorwaarts in arbeidsstap
	C	Rechterhand
12.	B	Arbeidsdraf doorzitten
	A-X	Halve grote volte rechts
	X-C	Halve grote volte links
13.	H-K	Enkele passen middendraf K Arbeidsdraf
14.	A	Arbeidsgalop
	B	Afwenden, hindernis springen

	E	Arbeidsdraf doorzitten
15.	K	Linksomkeert
	C	Arbeidsgalop
	B	Afwenden, hindernis springen
16.	E	Arbeidsdraf doorzitten
	M-X-K	Van hand veranderen en bij X arbeidsstap
17.	A	Afwenden
		Draagt – Sabel
	G	Halthouden
		Presenteert - Sabel
		Draagt - Sabel
		Steekt - Op - Sabel, voorwaarts in arbeidsstap
	C-H-E-A	In vrije stap rijbaan verlaten

Baanindeling rijproef Militair Ruiterbewijs (20 x 40 meter)



Bijlage 2

Rijproef Militair Ruiterbewijs in Zilver

De gehele proef, behalve de stap, wordt gereden in de verlichte zit.

1.	A G	Binnenkomen in arbeidsdraf Halthouden - Groeten - Melden, voorwaarts in arbeidsdraf
2.	C B-E	Rechterhand Halve grote volte gevolgd door een volte halve baan om hindernis 3
3.	Voorbij C	Afwenden en over de cavaletti draven
4.	E	Rechtsomkeert om hindernis 3
5.	Voorbij A	Afwenden en nogmaals over de cavaletti draven
6.	H X A	Wenden richting X Richting A Rechterhand
7.	Voorbij E	Afwenden en hindernis 1 springen
8.	Tussen C en M B-E-B	Arbeidsdraf Grote volte, daarna arbeidsstap
9.	A	Halthouden, 4 seconden stilstaan, daarna voorwaarts in arbeidsdraf
10.	H-M	Door een S van hand veranderen
11.	C E-B	In arbeidsgalop links aanspringen Halve grote volte
12.	Voorbij B	Afwenden en hindernis 2 springen
13.	H	Om hindernis 1 een volte halve baan
14.	E	Arbeidsdraf
15.	Tussen E en K	Linksomkeert
16.	E	In arbeidsgalop rechts aanspringen, afwenden en hindernis 1 springen
17.	Tussen M en F	Galop uitstrekken, daarna arbeidsgalop
18.	Na H	Afwenden en hindernis 3 springen
19.	K Na M	Hoefslag volgen en overgaan in arbeidsdraf Afwenden en hindernis 3 springen
20.	Tussen B en M	Arbeidsdraf
21.	C	Halthouden, 4 seconden stilstaan, daarna voorwaarts in arbeidsdraf
22.	E-X	Halve volte halve baan

G	Halthouden - Groeten, voorwaarts in vrije stap
Tussen C en H	In vrije stap de rijbaan verlaten en zich gereed houden voor het geval dat de examinatoren opmerkingen willen maken of aanwijzingen willen geven

Baanindeling rijproef Militair Ruiterbewijs in Zilver (25 x 50 meter) (dd

